

Rapport

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat hij door twee ambtenaren van het regionale politiekorps IJsselland is geboeid tijdens zijn aanhouding op 18 september 2006.

Verder klaagt verzoeker erover dat de beheerder van het regionale politiekorps IJsselland niet inhoudelijk heeft beslist op zijn verzoek om schadevergoeding, zoals verwoord in zijn brief van 20 september 2006.

Beoordeling

I. Ten aanzien van het boeien

Bevindingen

1. Op maandag 18 september 2006 kregen twee ambtenaren van het regionale politiekorps IJsselland, R. en B., het verzoek van de regionale meldkamer Zwolle om naar Rouveen te gaan. In Rouveen zouden zich in een woning vijf Chinese personen bevinden, die de bewoonster hadden bedreigd om haar kinderen mee te nemen. De personen die in de woning aanwezig waren, waren verzoeker, zijn moeder, vader, broer en de echtgenote van verzoekers broer.

2. Toen de twee politieambtenaren ter plaatse kwamen, troffen zij de bewoonster, Bi., buiten voor haar woning aan. Bi. gaf aan dat er vijf Chinese personen in haar woning waren en dat zij niet weg wilden gaan, ondanks het feit dat Bi. dit had gevorderd. Bi. gaf verder aan dat haar man een zakelijk geschil had met de Chinese personen en dat zij daarom de woning waren binnengegaan. Volgens de Chinese personen moest haar man hun nog een geldbedrag betalen. In een telefoongesprek met Bi.'s man dreigde verzoeker de kinderen van Bi. en haar man mee te nemen als Bi.'s man niet direct naar zijn huis zou komen om het geldbedrag te betalen, aldus Bi. Dit telefoongesprek vond plaats in de woonkamer in het bijzijn van Bi. Bi. liet de politieambtenaren weten dat zij vervolgens de politie had gebeld.

3. Nadat Bi. aan de politieambtenaren te kennen had gegeven aangifte te willen doen van bedreiging en wenste dat de Chinese personen haar woning verlieten, betraden de twee politieambtenaren de woning. Verzoeker werd aangehouden en zijn familieleden werden gevorderd om de woning te verlaten.

4. Verzoeker klaagt erover dat hij tijdens zijn aanhouding is geboeid. Volgens verzoeker was het boeien onterecht.

5. In zijn reactie van 28 januari 2008 liet de korpsbeheerder weten de klacht niet gegrond te achten. Volgens de korpsbeheerder was de situatie in de woonkamer dusdanig

dreigend, dat het gebruik van handboeien was toegestaan. De korpsbeheerder wees er hierbij op dat door de Chinese personen in een vreemde taal werd gesproken, die de twee politieambtenaren niet verstonden, en dat een aantal personen met de armen een zwaaiende beweging maakte. Volgens de korpsbeheerder kon het zo zijn dat de Chinese personen aan het overleggen waren of zij verzoeker konden bevrijden. Ook wisten de politieambtenaren niet of de Chinese personen gewapend waren. Daarom werd verzoeker, ter voorbereiding op het transport, geboeid, aldus de korpsbeheerder.

6. In zijn reactie van 7 april 2008 liet verzoeker weten dat de twee politieambtenaren met boze gezichten de woning binnenkwamen en direct naar het paspoort van verzoeker vroegen. Toen verzoeker zijn paspoort liet zien, werd hij direct geboeid en werd tegen hem gezegd dat hij op een stoel moest blijven zitten.

7. Op 4 oktober 2007 verklaarde politieambtenaar R. tegenover twee medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman dat zijn collega B. verzoeker had geboeid. Boeien was volgens R. noodzakelijk, omdat alle aanwezige Chinese personen de woning moesten verlaten en als verzoeker niet was geboeid, had R. samen met zijn collega B. ook nog op verzoeker moeten letten. Verder verklaarde R. dat de Chinese personen zich bemoeiden met de aanhouding. Ze waren het er niet mee eens en ze zwaaiden met hun armen en spraken R. aan in een vreemde taal. R. ervoer de situatie als vervelend, maar niet als bedreigend.

8. Op 4 oktober 2007 verklaarde politieambtenaar B. tegenover twee medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman dat hij verzoeker heeft geboeid. Nadat B. verzoeker had geboeid, vroeg hij wederom aan de aanwezige Chinese personen om de woning te verlaten. Ook verklaarde B. dat verzoeker en zijn vader relatief rustig waren. De vrouwelijke Chinese personen waren volgens B. verbaal erg aanwezig. Ze kwamen schreeuwend in een vreemde taal voor B. staan. Uiteindelijk lukte het B. om de Chinese personen de woning te laten verlaten. Ondertussen bleef zijn collega R. bij verzoeker staan. Verder verklaarde B. dat vanwege het geschreeuw in een buitenlandse taal hij met zijn collega besloten had om verzoeker te boeien. B. vond hier een bepaalde dreiging van uitgaan. B. vreesde dat er wellicht werd besproken hoe er gevlucht kon worden of er werd besproken om een wapen tegen B. en R. te gebruiken. Tot slot verklaarde B. dat verzoeker niet opstandig was, maar rustig bleef. Wel merkte B. hierbij op dat dit niet hoeft te betekenen dat de situatie niet gevaarlijk was. Volgens B. zou verzoeker weliswaar rustig kunnen overkomen, maar ondertussen toch bezig zijn met het bekijken van een vluchtpoging. B. liet ook weten dat verzoeker na zijn aanhouding vluchtig was gefouilleerd en dat er geen zaken werden aangetroffen die voor inbeslagname vatbaar waren.

Beoordeling

9. Behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen heeft een ieder recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam.

10. Het boeien van een persoon betekent een inbreuk op het recht op onaantastbaarheid van het lichaam, welk recht in artikel 11 van de Grondwet is neergelegd (zie Achtergrond, onder 1.). Bij of krachtens de wet kunnen beperkingen op dit grondrecht worden gemaakt. Ten aanzien van personen aan wie rechtens de vrijheid is ontnomen, is in artikel 15, vierde lid van de Grondwet (zie Achtergrond, onder 1.) meer in het algemeen bepaald dat zij kunnen worden beperkt in de uitoefening van hun grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt. Ook in artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens (EVRM) is bepaald dat een inbreuk op ieders recht op respect voor zijn privéleven - waaronder mede wordt verstaan zijn lichamelijke integriteit - moet zijn voorzien bij wet (zie Achtergrond, onder 2.).

11. In artikel 22 van de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en andere opsporingsambtenaren is bepaald dat de politie een persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, ten behoeve van het vervoer handboeien kan aanleggen. Dit is slechts mogelijk indien de feiten of omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen met het oog op vluchtgevaar, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, van de betrokken politieambtenaar of van derden (zie Achtergrond, onder 3.). In de Ambtsinstructie ligt aldus besloten dat het standaard aanleggen van handboeien tijdens het vervoer van een arrestant naar het politiebureau onjuist is. De politieambtenaar moet van geval tot geval de afweging maken of de aanwezige veiligheidsrisico's het toepassen van deze maatregel naar redelijk inzicht rechtvaardigen.

12. De Nationale ombudsman is van oordeel dat er in het geval van de aanhouding van verzoeker op geen enkel moment sprake is geweest van vluchtgevaar. De Nationale ombudsman kan de korpsbeheerder niet volgen in zijn standpunt dat er in een vreemde taal plannen werden gemaakt om verzoeker te laten vluchten. Vanaf het moment dat verzoeker was aangehouden, is hij blijven zitten op een stoel. Weliswaar sprak verzoeker in een vreemde taal die de politieambtenaren niet begrepen, toch liet verzoeker op geen enkele wijze blijken voornemens te zijn om te vluchten. Door één van de betrokken politieambtenaren is zelfs verklaard dat verzoeker niet opstandig was. Van enig vluchtgevaar was dan ook geen sprake.

13. Ook volgt de Nationale ombudsman de korpsbeheerder niet in zijn standpunt dat de situatie in de woning dusdanig dreigend was, dat er sprake was van gevaar voor de veiligheid of het leven van verzoeker, de politieambtenaren of de overige aanwezige personen. Door politieambtenaar R. is verklaard dat hij de situatie niet als bedreigend heeft ervaren, maar als vervelend. Door B. werd verklaard dat verzoeker rustig was. Op geen enkele wijze is uit het onderzoek van de Nationale ombudsman naar voren gekomen dat er op enig moment sprake is geweest van gevaar voor de veiligheid van welk persoon dan ook. Bovendien bevreemdt het de Nationale ombudsman dat het gedrag van een ander (namelijk het schreeuwen in een vreemde taal en daarbij zwaaiende bewegingen maken) ertoe leidt dat een verdachte, verzoeker in dit geval, als gevaarlijk wordt bestempeld en

daarom de handboeien aangelegd krijgt. Door verzoeker te boeien hebben de politieambtenaren gehandeld in strijd met het recht op onaantastbaarheid van het lichaam.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

II. Ten aanzien van het niet inhoudelijk beslissen op het verzoek om schadevergoeding

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat de korpsbeheerder niet inhoudelijk heeft beslist op zijn verzoek om schadevergoeding van 20 september 2006. Verzoeker eist een schadevergoeding wegens mentaal geleden schade, veroorzaakt door verzoekers aanhouding. Ook eist verzoeker een schadevergoeding wegens de aantasting van zijn goede naam.
2. In zijn reactie van 28 januari 2007 liet de korpsbeheerder weten geen aanleiding te zien om de schade van verzoeker te vergoeden. De korpsbeheerder liet niet weten of het verzoek om schadevergoeding van 20 september 2006 inhoudelijk was beantwoord.
3. Bij brief van 15 mei 2007 liet verzoeker aan de korpsbeheerder weten het niet eens te zijn met de wijze waarop zijn klacht was afgedaan.
4. Bij brief van 6 juni 2007 liet de korpsbeheerder aan verzoeker in reactie op zijn brief van 15 mei 2007 weten dat als hij het niet eens was met de wijze waarop zijn klacht was afgedaan, verzoeker zich dan kon wenden tot de Nationale ombudsman. Verder liet de korpsbeheerder weten dat de verzekeraar van de politie verzoeker zou berichten over zijn verzoek om schadevergoeding.
5. Bij brief van 13 augustus en 2 oktober 2007 ging de verzekeraar van de politie inhoudelijk in op verzoekers verzoek om schadevergoeding.

Beoordeling

6. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat bestuursorganen burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorzien. Dit vereiste brengt met zich mee dat een bestuursorgaan de plicht heeft om brieven van burgers te beantwoorden.
7. Uit het onderzoek van de Nationale ombudsman is naar voren gekomen dat verzoekers verzoek om schadevergoeding uiteindelijk inhoudelijk is beantwoord bij brieven van 13 augustus 2007 en 2 oktober 2007. Nu vast is komen te staan dat namens de politie inhoudelijk is gereageerd op het verzoek om schadevergoeding, onthoudt de Nationale

ombudsman zich van het geven van een oordeel.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps IJsselland te Zwolle, is

gegrond ten aanzien van:

- het boeien van verzoeker, wegens strijd met het recht op onaantastbaarheid van het lichaam.

Met betrekking tot de klacht over de onderzochte gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps IJsselland te Zwolle, onthoudt de Nationale ombudsman zich van een oordeel ten aanzien van het niet inhoudelijk beslissen op het verzoek om schadevergoeding.

Onderzoek

Op 11 juli 2007 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer Z. te Sneek, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps IJsselland te Zwolle.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps IJsselland (de burgemeester van Zwolle), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel optreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Zwolle over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was.

De genoemde hoofdofficier van justitie maakte van deze gelegenheid geen gebruik.

Tijdens het onderzoek kregen de korpsbeheerder en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Vervolgens werd verzoeker in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren.

Verzoeker maakte van die gelegenheid geen gebruik.

Tevens werd aan de betrokken ambtenaren een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

Betrokken ambtenaar B. deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

De reactie van de korpsbeheerder gaf aanleiding het verslag op een enkel punt aan te vullen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie.

Verzoekschrift aan de Nationale ombudsman, ontvangen op 11 juli 2007.

Brieven van 13 augustus en 2 oktober 2007 van de verzekeraar van het regionale politiekorps IJsselland.

Verklaringen van betrokken ambtenaren B. en R., beide afgelegd op 4 oktober 2007.

Standpunt van de korpsbeheerder van 28 januari 2008, met bijlagen, waaronder afschriften van op deze zaak betrekking hebbende rapportages, mutatierapporten en processen-verbaal.

Reactie van verzoeker van 7 april 2008 op het standpunt van de korpsbeheerder.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Grondwet

Artikel 11

"Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

Artikel 15, lid 4

"Hij aan wie rechtmatig zijn vrijheid is ontnomen, kan worden beperkt in de uitoefening van grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt."

2. Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Artikel 8

"1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privé leven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen."

3. Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en andere opsporingsambtenaren

Artikel 22

"1. De ambtenaar kan een persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, ten behoeve van het vervoer handboeien aanleggen.

2. De maatregel, bedoeld in het eerste lid, kan slechts worden getroffen, indien de feiten of omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen met het oog op gevaar voor ontvluchting, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, van de ambtenaar of van derden.

3. De in het tweede lid bedoelde feiten of omstandigheden kunnen slechts gelegen zijn in:

a. de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, of

b. de aard van het strafbare feit op grond waarvan de vrijheidsbeneming heeft plaatsgevonden, één en ander in samenhang met de wijze waarop en de situatie waarin het vervoer plaatsvindt."